

ЖЕНАТА В БЪЛГАРСКОТО СЕМЕЙСТВО –
ОСНОВНИ КАЧЕСТВА, РОЛИ И СОЦИАЛНИ СТЕРЕОТИПИ
(ВЪРХУ МАТЕРИАЛ ОТ БЪЛГАРСКАТА ПАРЕМИОЛОГИЯ)

Красимира ВАСИЛЕВА

WOMEN IN THE BULGARIAN FAMILY —
KEY CHARACTERISTICS, ROLES, AND SOCIAL STEREOTYPES
(BASED ON MATERIALS FROM BULGARIAN PAREMIOLOGY)

Krassimira VASILEVA

Abstract: The object of the study is the proverbs and sayings that present the concept of women in the Bulgarian language. The aim of the analysis is to identify the most characteristic qualities and behavioral features that form the stereotypical images of women in Bulgarian linguistic culture in their various roles in the family—the roles of a wife, a mother and a member of the extended family (daughter-in-law, mother-in-law, widow). A number of stereotypical attitudes related to the family roles of women in traditional Bulgarian society are established: ambivalence, the need for respect for men, hard work, the mother’s boundless love for her children, the value and idealization of the maternal figure, the mother’s educational function, the conflict between daughter-in-law and mother-in-law in the patriarchal home.

Keywords: woman, paremias, proverbs, sayings, stereotypes.

Пословиците и поговорките функционират като своеобразен нормативен кодекс на обществото, в който ясно са отразени типичните социални роли и функции на всеки от неговите членове. Анализът на закодираните в паремииите устойчиви виждания и нагласи позволява да се изведат водещите морални норми, очаквания и културни стереотипи, характерни за съответния социум.

Обект на настоящото изследване са пословиците и поговорките, които представят концепта *жена* в българския език. Предмет на анализа са семантичните признаци, формиращи понятийния компонент на концепта. Целта е да се изведат най-характерните качества и особености в поведението на жената, формиращи нейните стереотипни образи¹ в различните ѝ роли като член на семейството

Материал за анализ са вербализиращите разглеждания концепт паремииологични изрази, публикувани в 12. том на поредицата „Българско народно творчество“ (БНТ 1963), както и в сбор-

¹ Под *образ* най-общо се разбира комплексното понятие за даден обект от действителността, съществуващо в съзнанието на даден субект (Смирнова 2013, 101).

ниците на С. Стойкова (Стойкова 2007) и на М. Григоров и К. Кацаров (Григоров и Кацаров 1986). Подбрани са само единиците (общо 164 на брой), които са свързани с различните роли на жената в семейството, докато паремиите, представлящи физическите и/или личностните и психически качества на жената, са обект на отделно проучване. Изследването на езиковия материал се опира на теоретичната платформа на лингвокултурологията с прилагане на класификационния подход и методите на семантичния и съпоставителния анализ.

Пословиците и поговорките са огледало на народната култура, съхранявайки и предавайки в особено концентриран вид ценности, обичаи и модели на поведение – както утвърждава Х. Паскуал Лопес, „паремиологичният фонд може да се определи като хранилище на значима информация за своеобразието на определена културна езикова общност“ (Pascual López 2014, 174). Паремиите винаги съдържат поучение или пожелание, отразяващо системата от възгледи и вярвания на социума, и следователно носят определена емоционална натовареност. Според Е. Верещагин и М. Костомаров наборът от пословици и поговорки във всеки език е национално своеобразен и е свързан с културните реалии и с множество други екстралингвистични фактори, определящи развитието и функциите на езика, както и характерните за него семантични преобразувания от формален и функционален характер (Верещагин и Костомаров 1990, 12). Н. Адамия сочи, че „нищо не дава по-добра представа за духа и строя на изучавания език и особеностите на манталитета на народа, който е негов носител, от пословиците и поговорките“ (Адамия 2005, 342). Всичко това закономерно превръща паремиологичния фонд на езика в предпочитано поле за изследване в съвременната лингвокултурология.

В българската паремиология жената се представя главно чрез различните си роли и функции в семейството. За целите на настоящата работа пословиците и поговорките са разпределени в семантични групи според общата си семантична отнесеност, т.е. според водещия признак, представен в тях. Наложеният (разбира се, условно) критерий, за да бъде отнесен причислен даден семантичен признак към стереотипните за обществото, е той да е регистриран в поне пет паремии.

Анализът позволява да се обособят три големи групи изрази, представлящи жената в българското семейство – като съпруга, като майка, като член на разширеното семейство (снаха, свекърва и вдовица²).

Жената като съпруга

Най-често представяният образ на жената, регистриран в 97 от анализирания паремии, е този на съпругата. Бракът е задължителен етап от жизнения цикъл на жената, който се разглежда като неин обществен дълг (*Жена без мъж – кон без гем; Тежко на жена без човек*). Жената е символ на дома и необходимост в него, за да се смята той за пълноценен (*Къща без жена не се върти; Къщата не стои на земята, а на жената; Без жена къща – без кофа кладенец; Де няма жена, няма и къща; Къща без жена огън да я гори и др.*)

Образът на съпругата е изграден върху устойчиви ценности и качества, които тя задължително трябва да притежава, за да бъде, за да бъде смятана за добра половинка на мъжа. Централно място сред тези качества заема трудолюбието – съпругата трябва да се грижи изключително добре за домакинството³ (*Мързелива жена – къща затрънена; Къщата плаче за къщовница; На мъжа уредът е до къщната врата, а вкъщи е на жената⁴; Жената е къщна кукувица; Жената е ноцно кукувиче⁵; На жена работница къщата ѝ ноцем свети и др.*)

² Образът на дъщерята не е включен в анализа, тъй като тя се е смятала за „чуждо чедо“. Причината е, че когато дъщерята порасне, не остава в семейството си, а се омъжва и отнася със себе си част от имуществото на рода във вид на чеиз, дарове и зестра, срв. паремии като *Момата е хайдутин вкъщи* и вж. Стойкова 2007, 30.

³ Този признак е установен като водещ и за английския и руския паремиологичен фонд (вж Даль; Середа и Герасимова 2019, 421).

⁴ Тоест работата на мъжа е вън от къщи – на полето и в стопанския двор, а вкъщи се разпорежда за всичко жената.

⁵ Тоест жената работи и ноцем, ляга си последна и става първа защото женската работа няма свършване.

Българските пословици и поговорки подчертават необходимостта от това е жената да се грижи добре не само за дома, но и за съпруга си – тя е длъжна да го почита и уважава и да се съобразява с неговата воля. Характерният за традиционното българско общество патриархален модел е застъпен във всички свързани със семейството пословици и поговорки. Мъжът категорично е главата на семейството, а почитта на жената към него е издигната в нормативно изискване (*На жената господ е мъжът ѝ; Де кудкудячи петелът не носят кокошките; Два остри камъка брашно не мелят; Тежко на онази къща дете жената налага калпак; С инат се къща не върти; Хър-мър къща разваля; Шепни покров къща запуспява⁶; Шепотня къща разтуря; Където кокошка пропее там къщата запуснее⁷; Където кокошката пее, там яйца няма; Самовила къща не върти⁸; Женска воля зла неволя; Два камъка като се търкат единият трябва да е по-мек; Де кудкудяка петелът не носят кокошките* и т.н.). Тази особеност също се установява и за други лингвокултури освен за българската. В своята книга „Третата жена. Неузвимост и разклащане на основите на женствеността“ Ж. Липовецкий привежда думите на Русо за мъжката гледна точка относно предназначението на жената: „Да се харесва на мъжа, да му бъде полезна, да заслужи неговата любов и уважение [...] да го утешава, да прави живота му лесен – това са женските задължения във всички времена“ (Липовецкий 2003, 67). Същевременно някои паремии представят особеност при патриархалните отношения в българското общество – докато властта принципно принадлежи на мъжа, жената е тази, която го насочва и която регулира поведението му (*Мъжът вкъщи е глава, а жената душа; Умните мъже почитат жените си; Самси Минчо и да знай, с Минчовица по-знаят*).

Изключително характерна за представянето на съпругата в българската паремиялогия е амбивалентността на нейния образ – тя може да бъде както добра, така и лоша, като от това зависят щастието на мъжа, благополучието на дома и оценката на обществото (*Който има добра жена не му трябва рай, който има зла жена не му трябва пъкъл; Комуто е добра жената, не трябва да ходи над черкова; комуто е лоша, не трябва да плаче на гробища; Добра жена – безценен камък; Добра жена е от имане по-добра; Който има лична жена, не му трябва дома икона; Жената къща отваря, ама и затваря; Жената е колкото сладка, толкова и горчива; Жената – рай, жената – вечна мъка; Добре е да имаш жена и умна, и лична, ама господ две добрини на едно място не дава; Жената е като водата – накъдето я поведеш, натам тръгва⁹; Трудната жена е завързан чувал – не се знае какво има в него; И с жена мъка, и без жена мъка; Що е жено зле, без тебе по-зле; Зла жена – и от море по-зла, добра жена – и от имане по-добра; Лоша жена – вечна мъка; Жена – всякога война; Зла жена – скуби свекърва, раздели братя¹⁰; От лоша жена цяр няма; Пази боже от женска беля¹¹; По-лош душманин няма човек от зла жена; Добра жена пълни къщата, а лошата я изпразня* и др.). Поговорки и пословици за лошата жена и съпруга също се срещат в много лингвокултури. При анализа на образа на жената в езиците на различни народи Е. Гейвандов разкрива женската гледна точка по въпроса защо жената се описва отрицателно. Авторът сочи: „Негативните пословици и поговорки за жената се създават и използват преимуществено от мъжете (жените имат прекалено много работа у дома и с децата и просто нямат време за това)“ (Гейвандов 1995, 304).

⁶ Шепни покров – когато жената надумва мъжа си под завивката (Стойкова 2007, 26).

⁷ Според народното вярване, ако кокошка пропее като петел, това показва лошо за къщата. Пословицата иска да каже, че това се случва, когато жената вземе властта в семейството.

⁸ От приказка за овчар, който се оженил за самодива. Но тя, въпреки че му родила дете, успяла да го измами и да избяга (БНТ 1963, 358). Тук под самовила се разбира жена със свободен дух, която не се съобразява с патриархалните традиции.

⁹ „Вода и жена, накъдето ги поведеш“ – водата, като чула тези думи, не рачила да слуша и се изгубила (Стойкова 2007, 28).

¹⁰ Свързва се с песенния сюжет за злите етърви, които успяват да разделят двама неразделни братя (БНПП. Т. 4, 375; СХУНК. Т. 4, 223).

¹¹ От приказката за жената, която изкарва мъжа си луд (БНТ. Т. 10, 119).

Жената като майка

По брой паремии, които се включват в нея, тази обобщена семантична група заема второ място в изследвания материал (37 единици), но от всички роли на жената майчинството без съмнение е издигнато на най-високата ценностна позиция. Жената се реализира пълноценно, изпълнявайки функциите си не само на съпруга, но и на майка. Ако образът на съпругата е противоречив и тя може да бъде както добра, така и лоша, такава амбивалентност изобщо не е характерна за образа на майката – в изследвания материал не е регистриран нито един израз, в който жената е представена като лоша майка. В традиционното българско общество майката възпява единствено и само добродетели. По тази причина образът ѝ е идеализиран и тя се смята за най-висша ценност (*Баща и майка цена нямат; Баща и майка с пари се не купуват; Дете без баща е половин сираче, а без майка цяло* и др.). Тази характеристика на жената също намира универсална проява. Например при анализа на премиите, представящи майчинството в английския език, се установява много по-голямо уважение от страна на обществото към жената, която може да роди деца, и съответно неуважение към безплодната. Смята се, че е по-добре да имаш физически болна и/или морално бедна майка, отколкото да нямаш такава (вж. Шиппер 2016, 350). В руската лингвокултура образът на майката също е свят, а жената е призвана да се откаже от своите амбиции и напълно да се посвети на задачата да бъде майка и на семейството си (вж. Сереброва 2007).

В българската паремиология обичта и грижата на майката към децата са искрени и безусловни¹² (*Майчица – златна сенчица; Майка на чедо зло не мисли; Майката дете удари – лой върже*¹³; *Страдна майка рада и за слепаго сина; Майката обича и келяв син; Майчини сълзи дете паднат, земята изгарят* и др.). Интензивността на майчината любов е толкова голяма, че понякога замъглява реалната ѝ преценка за качествата и действията на собствените ѝ деца. Дори това обаче не се разглежда като негативно качество, а като естествено поведение (*За гаргата гаджетото – най-хубаво и мило; Жабата на жабчето си хубче му казва*¹⁴; *Попитали враната кой е най хубавец. – Е, че моите вранчета – рекла тя.; И тоя грозник се хванал на хорото. – Бабо, че той е твоят син. – Ох, как му прилича гърбицата!; Всяка циганка своето циганче хвали; Гаргата не напуца гаджетата си, че били черни* и др.).

Една от основните функции на майката в разгледания материал е възпитателната. В патриархално устроеното общество обаче има съществена особеност – майката се грижи преимуществено за възпитанието на дъщерите, докато бащата е отговорен за възпитанието на синовете (*По бащата се познава синът, а по майката – дъщерята; Бащата тегли от синовете, а майката от дъщерите; Като паят майка и щерка господ слуша*¹⁵; *Каквото преде майката, таквот тъче дъщерята*).

Жената в разширеното семейство

В част от ексцерпирания материал се актуализират характеристики на жената, които тя проявява в роли, различни от тези на съпруга и майка. В традиционната българска култура семейството е разширена родова общност, състояща се от няколко поколения, които често живеят под един покрив. Патриархалното българско семейство е организирано в ясно изразена йерархична струк-

¹² Изключение правят няколко изречения, свързани със силата на майчината клетва (*Бащина клетва запусъва, а майчина дом изкоренява; Бащина клетва и майчина корен изсушават; Майчина и таткова клетва на земи не пада; Майчина клетва дом запусъва; Майчина клетва и през море стига*).

¹³ Смятало се е, че биенето от майката е полезно – удареното място не се поврежда, ами затлъстява (вж. Стойкова 2007, 27).

¹⁴ От легендарната приказка „Трифон Зарезан и света Богородица“. Трифон се присмлял на Богородица и тя наскърбена, като си отишла вкъщи, захвърлила детето си и не искала да го накърми. Но като видяла как жабата се отнася към грозното си дете и го нарича *хубче*, отново прегърнала своето хубаво детенце (БНПП. Том 7, 207).

¹⁵ Пословицата може да се разгледа в два аспекта. На първо място пеенето може да означава чисти помисли (срв. пословицата *Който пее, зло не мисли*). На второ място се има предвид приемствеността на духовните ценности от майката към дъщерята и единомислието на двете.

тура, в която начело стои най-възрастният мъж, а жените заемат различни позиции в зависимост от възрастта и семейния си статус. Респективно снахата, свекървата и вдовицата имат различен статут, права и задължения.

На най-ниската позиция във вътрешносемейната йерархия стои снахата, която е подчинена както на съпруга си, така и на свекървата (срв. напр. израза *Жената е нощен кадия*, т.е. жената само нощем, когато остане насаме със себе си, може да се оплаче и да съди живота в голямото семейство, където живее. Не е лесно със свекър и свекърва, зълви, девери и етърви). Безспорно в българската паремиялогия много по-голям авторитет се приписва на свекървата. Тя е водещата фигура сред жените членове на домакинството, тъй като е най-възрастната, вече е преминала през статута на снаха и е придобила опит. Най-често българските пословици и поговорки представят свекървата като критична и доминираща над снахата фигура, както и устойчивия мотив на неразбирателство и конфликт между двете, произтичащ от борбата за власт между тях (*Две мотовилки в една къща не се побират; Вечеряй, свекърво, да те попоця*¹⁶; *Галена снаха свекърва не тачи; Кръсти, водо, свекървина риза; Всяка свекърва своята снаха мрази; Свекървата забравя, че и тя е била някога снаха; Сит свекър, сита свекърва, вдигай невесто трапезата; Умря свекървата, разшириха се кътищата* и т.н.).

Липсата на мъжка защита поставя жената в неизгодна и нестабилна позиция в обществото. Показателен в това отношение е начинът, по който вдовицата е представена в българската паремиялогия предимно като социално уязвима и нестабилна (*Тежко на грах и на ряпа в сеитбите, тежко на мома и вдовица в женитбите*¹⁷; *На вдовица жена и полите ѝ са душмани; Надява се като вдовица за ерген*). Положението на вдовица обаче е предпочитано пред лошата женитба и неуспешния брак (*По добре вдовица, а не зломъжетница; От лоша женитба вдовството е по-добро; По-добро е вдовството от лошо женене*).

Количествените показатели на най-типичните (стереотипните) за жените семантични признаци, регистрирани в изследвания материал, са представени в таблица 1.

Таблица 1.

Роля на жената	Семантичен признак	Брой паремии	Общо
Жената като съпруга	Амбивалентност на образа	32	69
	Уважение и почит към мъжа	19	
	Жената е символ на дома	10	
	Трудолюбие	8	
Жената като майка	Безгранична обич и грижа към децата	13	24
	Възпитателна функция	6	
	Майката е ценност	5	
Жената като член на разширеното семейство	Конфликт между снаха и свекърва	18	18

Най-често срещаният признак на жената в българското семейство е амбивалентността, характерна за образа ѝ на съпруга (признакът е представен в общо 32 единици). На второ място по фреквентност сред характеристиките на жената като съпруга се нарежда необходимостта от

¹⁶ В народната традиция пощенето е знак за обич, почит и уважение. Пословицата обаче иронизира снахата, която късно се сетила да изпълни това задължение.

¹⁷ Става дума за останалата неомъжена мома, на която се гледало с пренебрежение дори в собственото ѝ семейство. Още по тежко било положението на вдовицата, която след смъртта на мъжа си според обичайното право оставала да живее в дома на свекъра си (Стойкова 2007, 52)

уважение към мъжа, който е глава на патриархалното семейство (19 изрази). Третото стереотипно за българското общество разбиране за съпругата според разглеждания материал е, че тя символизира дома и в него женското присъствие е задължително (10 паремии). Последният стереотипен за тази семантична група признак (регистриран 8 паремии) е трудолюбието, което добрата съпруга задължително трябва да се отличава.

При ролята на жената като майка се установяват 3 стереотипни признака – безгранична обич на майката към нейните деца (13 пословици и поговорки), ценност и идеализиране на майчината фигура (5 изрази) и възпитателна функция (6 изрази).

В третата основна група изрази представящи жената в различните ѝ роли като член на разширеното семейство, се установява само един стереотипен признак, свързан с характерния конфликт между снаха и свекърва в патриархалния дом (18 паремии).

Извън представената класификация остават пословици и поговорки, като *Жената не е кръпка, та да я отпориш кога щеш; Жена и съдран калпак лесно се добиват; Две жени – три бели* и др. Отразените в тях семантични признаци имат прекалено ниска фреквентност, за да се приеме, че са свързани със стереотипни за българското общество мнения и нагласи.

По отношение на всички основни роли и функции, които жената изпълнява в семейството, са налице очаквания и строг контрол от страна на обществото. Пословиците и поговорките функционират не само като средство за езиков израз на типичните особености и черти на жената, а и като инструмент за тяхното регулиране. Чрез похвала или осъждане паремии очертават предпочитаните и допустими граници за поведението на съпругата, майката, снахата, свекървата и вдовичката в семейството и в обществото. Съдържанието на различните образи на жената е продукт на сложен комплекс от исторически, икономически, социални и други фактори. В съвременната лингвистика анализът на тези текстове има голямо значение за разбирането на естеството и историческите корени на половите стереотипи и за критично осмисляне на специфичните особености на българската лингвокултура.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

Адамия, Н. (2005). Русско-английско-немецкият словарь пословиц, поговорок, крылатых слов и Библейских изречений. Москва: Фланта. // **Adamia, N. (2005).** Russko-angliysko-nemetskiy slovary posloviits, pogovorok, krlath slov i Bibleyskih izrecheniy. Moskva: Flinta.

БНПП (1983). Българска народна поезия и проза в седем тома. Т. 7. *Предания, легенди, пословици, гатанки.* София: Български писател. // **BNPP (1983).** Balgarska narodna poezia i proza v sedem toma. T. 7. *Predania, legendi, posloviitsi, gatanki.* Sofia: Balgarski pisatel.

БНТ (1963). Българско народно творчество в дванадесет тома. Т. 11. *Народни предания и легенди.* София: Български писател. // **BNT (1963).** Balgarsko narodno tvorchestvo v dvanadeset toma. T. 11. *Narodni predania i legendi.* Sofia: Balgarski pisatel.

Верещагин, Е., Костомаров, В. (1990). Язык и культура. Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. Москва: Русский язык. // **Vereshtagin, E., Kostomarov, V. (1990).** Yazyk i kulytura. Lingvostranovedenie v prepodavanii russkogo yazyka kak inostrannogo. Moskva: Russkiy yazyk.

ВН (1978). Вековно наследство. Българско народно поетическо изкуство. Отбор и характеристика от М. Арnaudov. Т. 3. София: Наука и изкуство. // **VN (1978).** Vekovno nasledstvo. Balgarsko narodno poeticheskio izkustvo. Otbor i harakteristika ot M. Arnaudov. T. 3. Sofia: Nauka i izkustvo.

Гейвандов, Э. (1995). Женщина в пословицах и поговорках народов мира: Любовь. Красота. Супружество. Дети. Разноцветье. Москва: Гелиоцентр. // **Geyvandov, Э. (1995).** Zhenshtina v posloviitsah i pogovorkah narodov mira: Lyubovy. Krasota. Supruzhestvo. Deti. Raznotsvetye. Moskva: Geliotsentr.

Даль, В. 1000 русских пословиц и поговорок. // **Daly, V. 1000 russkih posloviits i pogovorok.** Извлечено от <https://e-libra.ru/read/334609-1000-russkih-poslovic-i-pogovorok.html>, 18.03.2026.

Липовецкий, Ж. (2003). Третья женщина. Незыблемость и потрясение основ женственности. Пер. с фр. и послесл. Н. И. Полторацкой. СПб.: Алетейя. // **Lipovetskiy, Zh. (2003).** Tretyya zhenshtina. Nezyblemosty i potryasenie osnov zhenstvennosti. Per. s fr. i poslesl. N. I. Poltoratskoy. SPb.: Aleteyya.

Сереброва, Г. (2007). Образ женщины во фразеологизмах русского и английского языков. *Вестник Чувашского университета*. № 1. // **Serebrova, G. (2007).** Obraz zhenshtiny vo frazeologizmah russkogo i angliyskogo yazykov. *Vestnik Chuvashskogo universiteta*. № 1. Извлечено от https://www.researchgate.net/publication/341145536_Obraz_zensiny_v_sovremennom_russkom_komparative, 18.03.2026.

Серета, Е., Герасимова, А. (2019). Концепт женщина в английской и русской фразеологии (на примере паремиологических единиц). *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Том 12. Выпуск 11. Тамбов: Грамота, 420–423. // **Sereda, E., Gerasimova, A. (2019).** Kontsept zhenshtina v angliyskoy i russkoy frazeologii (na primere paremiologicheskikh edinit). *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*. Том 12. выпуск 11. Тамбов: Gramota, 420–423.

Смирнова, А. (2013). Гендерный подход в исследовании оценки качеств человека. *Вестник Кемеровского государственного университета*, Вып. 2 (54), 161–164. // **Smirnova, A. (2013).** Gendernyy podhod v issledovanii otsenki kachestv cheloveka. *Vestnik Kemerovskogo gosudarstvennogo universiteta*, Вып. 2 (54), 161–164. Извлечено от <https://cyberleninka.ru/article/n/gendernyy-podhod-v-issledovanii-otsenki-kachestv-cheloveka/viewer>, 18.03.2026.

СНУНК (1879–2002). Сборник за народни умотворения наука и книжнина. Т. 1 – 62. София: БАН, 1879–2002. // **SNUNK (1879–2002).** Sbornik za narodni umotvorenia nauka i knizhnina. Т. 1 – 62. Sofia: BAN, 1879–2002.

Стойкова, С. (2007). Български пословици и поговорки. София: Колибри. // **Stoykova, S. (2007).** *Balgarski poslovitsi i pogovorki*. Sofia: Kolibri.

Шиппер, М. (2016). Женщины в пословицах всего мира. Амстердам. // **Shipper, M. (2016).** *Zhenshtiy v poslovitsah vsego mira*. Amsterdam.

Pascual López, X. (2014). El refrán como producto lingüístico-cultural. *Lingüística española en Polonia: Líneas de investigación*. Janusz Pawlik & Jerzy Szalek (eds.). *Colección Filología Románica*. № 51. Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), 169–178.

Източници / Sources

БНТ (1963). Българско народно творчество в дванадесет тома. Т. 12. *Пословици, поговорки, гатанки*. София: Български писател. // **BNT (1963).** Balgarsko narodno tvorchestvo v dvanadeset toma. Т. 12. *Poslovitsi, pogovorki, gatanki*. Sofia: Balgarski pisatel.

Григоров, М., Кацаров, К (1986). Български пословици и поговорки. София: Наука и изкуство. // **Grigorov, M., Katsarov, K (1986).** Balgarski poslovitsi i pogovorki. Sofia: Nauka i izkustvo.

Стойкова, С. (2007). Български пословици и поговорки. София: Колибри. // **Stoykova, S. (2007).** *Balgarski poslovitsi i pogovorki*. Sofia: Kolibri.

* Изследването е разработено в рамките на научен проект „Разговорната реч в дигитален формат – от архив към научен ресурс“ (ФСД-31-354-14/28.04.2026 г.).